

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.ketab.ir

هُدًی

تفسیر تربیتی قرآن

جلد اول

(جزء اول)

دکتر حسن جوادی

نشر مستفیض

تهران

۱۳۹۸

هُدٰی

تفسیر تربیتی قرآن (جلد اول)

دکتر حسن جوادی

ناشر: هستی نما، چاپ: اول، تابستان ۱۳۹۸، شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۶۰۰۰۰ تومان، ۵۱۲ صفحه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۳۷۰-۰-۸

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

نشر هستی‌نما

نشانی: تهران، ص - پ: ۷۵۳ - ۱۳۱۴۵

تلفن: ۰۹۱۲۱۵۲۰۰۳۸

E-mail: Hastinama@mail.com

جوادی، حسن، ۱۳۴۴-

Javadi, Hasan

تفسیر هدی / حسن جوادی.

تهران: هستی‌نما، ۱۳۹۷-

۵۱۲ ص.

مجموعه پژوهش‌های قرآنی؛ ۲۸.

ISBN: 978-622-95370-0-8

۶۰۰۰۰ ریال

فیپا

تفاسیر شیعه - قرن ۱۴

Quran-- shiite hermeneutics-- 20th century

قرآن - بررسی و شناخت

Quran-- survevs

۱۳۹۷ ۷ت۹ج/ BP۹۸

۲۹۷/۱۷۹

۵۵۴۱۳۲۱

سرشناسه:

عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

فروست:

شابک:

وضعیت فهرست نویسی:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

رده‌بندی کنگره:

رده‌بندی دیویی:

شماره کتابشناسی ملی:

فهرست مطالب

۱۳

پیشگفتار

۱۷

مقدمه

سوره حمد

۲۱

سوره حمد در یک نگاه

۲۲

آیه نخست

۳۰

آیه دوم

۳۵

آیه سوم

۳۷

آیه چهارم

۴۱

آیه پنجم

۴۸

آیه ششم

۵۵

آیه هفتم

سوره بقره

۶۳

سوره بقره در یک نگاه

۶۴

آیه نخست

۶۵

آیه دوم

۷۰

آیه سوم

۷۳

آیه چهارم

۷۵

آیه پنجم

۷۷

آیه ششم

۸۰

آیه هفتم

۸۴

آیه هشتم

۸۷

آیه نهم

۹۰

آیه دهم

۹۲

آیه یازدهم

۹۴	آیہ دوازدہم
۹۶	آیہ سیزدہم
۹۸	آیہ چہار دہم
۱۰۰	آیہ پانزدہم
۱۰۳	آیہ شانزدہم
۱۰۶	آیہ ہفدہم
۱۱۰	آیہ ہجلدہم
۱۱۲	آیہ نوزدہم
۱۱۵	آیہ بیستم
۱۱۸	آیہ بیست و یکم
۱۲۱	آیہ بیست و دوم
۱۲۵	آیہ بیست و سوم
۱۲۹	آیہ بیست و چہارم
۱۳۲	آیہ بیست و پنجم
۱۳۶	آیہ بیست و ششم
۱۴۲	آیہ بیست و ہفتم
۱۴۵	آیہ بیست و ہشتم
۱۴۸	آیہ بیست و نہم
۱۵۱	آیہ سی ام
۱۵۵	آیہ سی و یکم
۱۵۸	آیہ سی و دوم
۱۶۰	آیہ سی و سوم
۱۶۲	آیہ سی و چہارم
۱۶۶	آیہ سی و پنجم

۱۶۹	آیه سی و هشتم
۱۷۳	آیه سی و هفتم
۱۷۵	آیه سی و هشتم
۱۷۸	آیه سی و نهم
۱۸۱	آیه چهل
۱۸۵	آیه چهل و یکم
۱۸۸	آیه چهل و دوم
۱۹۰	آیه چهل و سوم
۱۹۳	آیه چهل و چهارم
۱۹۶	آیه چهل و پنجم
۱۹۹	آیه چهل و ششم
۲۰۲	آیه چهل و هفتم
۲۰۶	آیه چهل و هشتم
۲۱۰	آیه چهل و نهم
۲۱۳	آیه پنجاهم
۲۱۵	آیه پنجاه و یکم
۲۱۸	آیه پنجاه و دوم
۲۲۰	آیه پنجاه و سوم
۲۲۲	آیه پنجاه و چهارم
۲۲۵	آیه پنجاه و پنجم
۲۲۷	آیه پنجاه و ششم
۲۲۹	آیه پنجاه و هفتم
۲۳۲	آیه پنجاه و هشتم
۲۳۵	آیه پنجاه و نهم

۲۳۷	آیہ شصتم
۲۴۰	آیہ شصت و یکم
۲۴۵	آیہ شصت و دوم
۲۵۳	آیہ شصت و سوم
۲۵۶	آیہ شصت و چہارم
۲۵۸	آیہ شصت و پنجم
۲۶۱	آیہ شصت و ششم
۲۶۳	آیہ شصت و ہفتم
۲۶۷	آیہ شصت و ہشتم
۲۶۹	آیہ شصت و نہم
۲۷۲	آیہ ہفتادم
۲۷۵	آیہ ہفتاد و یکم
۲۷۷	آیہ ہفتاد و دوم
۲۷۹	آیہ ہفتاد و سوم
۲۸۲	آیہ ہفتاد و چہارم
۲۸۶	آیہ ہفتاد و پنجم
۲۸۹	آیہ ہفتاد و ششم
۲۹۲	آیہ ہفتاد و ہفتم
۲۹۴	آیہ ہفتاد و ہشتم
۲۹۷	آیہ ہفتاد و نہم
۳۰۰	آیہ ہشتادم
۳۰۳	آیہ ہشتاد و یکم
۳۰۶	آیہ ہشتاد و دوم
۳۰۸	آیہ ہشتاد و سوم

۳۱۲	آیه هشتاد و چهارم
۳۱۵	آیه هشتاد و پنجم
۳۲۰	آیه هشتاد و هشتم
۳۲۲	آیه هشتاد و نهم
۳۲۵	آیه هشتاد و دهم
۳۲۷	آیه هشتاد و یازدهم
۳۳۰	آیه نودم
۳۳۴	آیه نود و یکم
۳۳۷	آیه نود و دوم
۳۳۹	آیه نود و سوم
۳۴۳	آیه نود و چهارم
۳۴۶	آیه نود و پنجم
۳۴۸	آیه نود و ششم
۳۵۱	آیه نود و هفتم
۳۵۵	آیه نود و هشتم
۳۵۷	آیه نود و نهم
۳۶۰	آیه صد
۳۶۲	آیه صد و یکم
۳۶۵	آیه صد و دوم
۳۷۵	آیه صد و سوم
۳۷۸	آیه صد و چهارم
۳۸۱	آیه صد و پنجم
۳۸۴	آیه صد و ششم
۳۸۷	آیه صد و هفتم

۳۸۹

آیہ صد و ہشتم

۳۹۳

آیہ صد و نہم

۳۹۸

آیہ صد و دہم

۴۰۲

آیہ صد و یازدہم

۴۰۵

آیہ صد و دوازدہم

۴۰۸

آیہ صد و سیزدہم

۴۱۲

آیہ صد و چہار دہم

۴۱۶

آیہ صد و پانزدہم

۴۲۰

آیہ صد و شانزدہم

۴۲۴

آیہ صد و ہفدہم

۴۲۶

آیہ صد و ہجدم

۴۳۰

آیہ صد و نوزدہم

۴۳۳

آیہ صد و بیستم

۴۳۷

آیہ صد و بیست و یکم

۴۴۱

آیہ صد و بیست و دوم

۴۴۳

آیہ صد و بیست و سوم

۴۴۴

آیہ صد و بیست و چہارم

۴۵۰

آیہ صد و بیست و پنجم

۴۵۴

آیہ صد و بیست و ششم

۴۵۸

آیہ صد و بیست و ہفتم

۴۶۲

آیہ صد و بیست و ہشتم

۴۶۵

آیہ صد و بیست و نہم

۴۷۰

آیہ صد و سی ام

۴۷۳

آیہ صد و سی و یکم

۴۷۶	آیه صد و سی و دوم
۴۷۹	آیه صد و سی و سوم
۴۸۲	آیه صد و سی و چهارم
۴۸۴	آیه صد و سی و پنجم
۴۸۸	آیه صد و سی و ششم
۴۹۱	آیه صد و سی و هفتم
۴۹۴	آیه صد و سی و هشتم
۴۹۸	آیه صد و سی و نهم
۵۰۱	آیه صد و چهل
۵۰۵	آیه صد و چهل و یک
۵۰۹	کتابنامه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وآله الطاهرين

﴿وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ﴾

و ما قرآن را برای پندآموزی، آسان ساختیم؛ پس آیا پندگیرنده‌ای هست؟

سپاس و ستایش خداوند عزوجل را که قرآن، این سرچشمه لایزال الهی را فرو فرستاد تا انسان‌های تشنه و جویای حقیقت و سرشته و حیران در این دنیای لایتناهی به فراخور حال خود از آن مدد جویند و مشتاقانه راه طاعتش پویند. ستایش او که سرچشمه‌های زلال علم و معرفت، یعنی پیامبران را آفرید و کیتی را با وجود آخرین پیامبرش، محمد مصطفی صلی الله علیه و آله مزین نمود و قلب نازنینش را مهبط قرآن کریم قرار داد.

ستایش مخصوص اوست که انسان را به نعمت‌های عقل و دین مجهز ساخت و پیامبران را فرستاد تا او را از نادانی، ضلالت، گمراهی و جهالت برهانند و به وادی امن، ایمان، اعتقاد و یقین رسانند. ستایش مخصوص اوست که قرآن را چراغ راه قرار داد تا انسان، به بی‌راهه نرود و مسیر عصیان و طغیان نپوید. سپاس و ستایش او را که تریق عطا کرد تا از قرآن غافل نمانیم و با زبان قاصر خود آن را تلاوت کنیم و قطره‌ای از آن دریای بیکران بنوشیم و عطش خود را فرو نشانیم و مشتاقانه راه طاعتش پویم و در این میان

دست رافت اوست که باید دریچه های نور را به روی بشر بگشاید و آنان را از جهنم سوزانش به سوی نعیم رضوانش رهنمون باشد.

خدای را سپاس که به این بنده حقیر فقیر توفیق عطا فرمود و روزنه ای از نور را به رویش گشود تا او نیز با اندک توان خود شیفتگان حقیقی و جویندگان راه کمال، یعنی نوجوانان طالب حق و حقیقت را با فروغ قرآن آشنا سازد.

یکی از اهداف تهیه و تدوین این اثر ایجاد و تقویت انگیزه یادگیری در نوآموزان قرآن کریم و مباحث تفسیری است. در راستای این هدف، در این جستار از روش فعال در قالب پرسش و پاسخ بهره گرفته ایم. در این روش، فراگیران به جست و جوی پاسخ برای سؤالات مطرح تلاش می کنند و در آموزش، با مربی همسومی شوند.

بدین منظور، محقق سعی نموده است با مطالعه تفاسیر مختلف قرآن، تفسیری ساده و روان تهیه نماید و به ارایه آن در جلسات تفسیر قرآن ویژه نوجوانان و دانشجویان همت گمارد. بدیهی است به منظور ایجاد علاقه و رغبت در نوجوانان با توجه به سطح کشش فکری آنان و توجه به کیفیت به جای کمیت از بیان مسائل فلسفی مشکل خودداری شده است. همچنین نگارنده در بیان مطالب از روش پرسش و پاسخ به جای روش سنتی سخنرانی بهره برده است.

ان شاء الله تفسیر قرآن هدی در مجلدات متعددی منتشر خواهد شد؛ از این رو، شیوه تفسیر و تذکرات لازم را در مقدمه جلد اول آورده ایم.

مهم ترین ویژگی های این تفسیر عبارت است از:

۱. مخاطب اصلی تفسیر، نوجوانان، به ویژه دانشجویان هستند؛ از این رو نکات

روانشناسی و تربیتی در آن بیان شده است؛

۲. مطالب به شیوه سؤال و جواب ارائه شده که این خود از روش های آموزشی تربیتی

قرآن است؛

۳. هر آیه در هفت مرحله توضیح داده شده است: بیان متن آیه، ترجمه لغت به لغت، ترجمه روان، شرح لغات، بیان موضوع آیه، طرح سؤالات، ارائه نکات تربیتی؛
 ۴. برای افزایش میل و رغبت نوجوانان، نثری روان، ساده و خوش فهم دارد؛
 ۵. از ترجمه‌ای دقیق و روان استفاده شده است؛
 ۶. در حد لزوم به شأن نزول‌ها توجه شده است؛ اما معنای آیه در آن‌ها منحصر نشده است؛
 ۷. به دیدگاه مشهور مفسران شیعه بیشتر توجه شده است؛
 ۸. از روش تفسیر قرآن به قرآن و نکات روایی، عقلی، اجتهادی، علمی، تربیتی و اجتماعی استفاده شده و از تفسیر به رأی پرهیز شده است.
- امید است مطالعه این کتاب توجه جویندگان راه هدایت را به خود جلب کند. در پایان از همه کسانی که محقق را در تدوین این اثریاری رسانده‌اند، به ویژه استادان محترم آقای ناصر فرنی، آقای حاج جعفر رضایی، خانم دکتر بدری شاه طالبی، خانم شریفه شاه طالبی، آقای دکتر سعید شریفی و همه افرادی که مشوق اینجانب بوده‌اند، تقدیر و تشکر می‌نمایم و از همه صاحب نظران و دانش پژوهان گرامی تقاضا دارد دیدگاه‌های اصلاحی خود را از اینجانب دریغ ننمایند. امید است خداوند متعال همواره ما را از خادمان قرآن برای درک و فهم بهتر آن قرار دهد.

معنی قرآن ز قرآن پُرس و بس و از کسی کاتش زده است اندر هوس
پیش قرآن گشت قربانی و پست تا که عین روح او قرآن شده است^۱

حسن جوادی

ارده بی‌هشت ۱۳۹۱

Hassanjavadi49@yahoo.com